

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Dentergem Meulebkesteenweg

Dentergem, West-Vlaanderen

2025A300

NOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

VERKENNEND
BOORONDERZOEK

ARCHEOLOGISCH

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Ruben Vergauwe

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	i
INLEIDING	ii
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	1
1.1 Administratieve gegevens	1
1.2 Synthese	2
1.2.1 Synthese Bureauonderzoek	2
1.2.2 Synthese Landschappelijk bodemonderzoek	4
1.2.3 Synthese Archeologisch booronderzoek	4
1.3 Gemotiveerd advies	4
BIBLIOGRAFIE	5
BIJLAGE	6

INLEIDING

De initiatiefnemer plant rioleringswerken en de heraanleg van een wegenis in Dentergem, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 76 802 m², over het gehele projectgebied zijn bodemingrepen gepland.

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan deels in een zone bestemd als landschappelijk waardevolle agrarische gebieden en deels in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota werd opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt (Willaert et al. 2024, Van Goidsenhoven 2024). Op basis van de archeologienota werd een advies geformuleerd naar uitgesteld vooronderzoek.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om dit uitgesteld vooronderzoek uit te voeren in de eerste plaats door middel van een archeologisch booronderzoek met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025A300	
ONDERZOEKSFASE	verkennend booronderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	22/01/2025	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	7/03/2025	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 79815	Y ₁ : 183050
	X ₂ : 83291	Y ₂ : 185536
KADASTER [Dentergem]	Dentergem, Afdeling 1, Dentergem, Sectie C, Nummers 262/2A, 996A, 996B, 996C, 286E	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. & Fout!	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

1.2.1 Synthese Bureauonderzoek

De opdrachtgever plant rioleringswerken en daaropvolgend herstel van de weg langsheen het verloop van de Meulebekesteenweg op het grondgebied van Dentergem. In het kader van de geplande ingrepen wordt eveneens een zone voor grondverbetering aangelegd in het oostelijk uiteinde van het tracé. Deze zone heeft een oppervlakte van ca. 1800 m² en wordt tijdelijk verhard met steenslag. Tevens wordt een bufferbekken aangelegd over een oppervlakte van ca. 2580 m². Hiervoor wordt een bodemingreep gerekend van ca. 75 cm onder het maaiveld.

Het riolerings tracé bevindt zich in het overgangsgebied tussen het Tielts Plateau en de vallei van de Oude Mandel. Het riolerings tracé interfereert centraal met zijtakken van de Krommedijkbeek. De Quartairgeologische kaart geeft langsheen het traject een profielopbouw weer waarbij de top van het profiel bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Enkel centraal en in het uiterste westen is een profiel weergegeven waarvan de top bestaat uit fluviaatiele afzettingen van het Holoceen. Langsheen het tracé geeft de bodemkaart in het westen voornamelijk drogere, lichte zandleembodems weer, in het oosten van het tracé zijn nattere zandleembodems aangeduid. Ter hoogte van de waterlopen zijn hydromorfe, profiellose bodems weergegeven. De locatie in het overgangsgebied tussen hoger gelegen terrein en de vallei

van de mandel, nabij de vallei van de Krommedijkbeek, was ongetwijfeld aantrekkelijk voor jager verzamelaars.

De cartografische bronnen reflecteren een landelijke omgeving. Op de Ferrariskaart is te zien dat het westelijke deel van het tracé loopt doorheen een bosgebied dat wordt aangeduid met de naam 'Hoenderveldt Bosch'. Het oostelijke deel van het tracé loopt voornamelijk langs akkerland om te eindigen in het centrum van Dentergem. Langsheen het traject zijn meerdere hoeves weergegeven waaronder meerdere met omwalling. Het verloop van de huidige Meulebekesteeweg is nog niet weergegeven. De locatie waar de zone voor grondverbetering en het buffervolume worden gerealiseerd is ingekleurd als akkerland. De 19e-eeuwse kaarten geven een vergelijkbaar beeld. Wel is te zien op de Vandermaelenkaart dat het bosbestand in het westen van het tracé sterk is geslonken. Binnen de orthofotosequentie is nog steeds een grotendeels landelijke omgeving waar te nemen. Op het oudste luchtbeeld is het verloop van de Meulebekesteeweg te zien. Doorheen de orthofotosequentie is te zien dat de bebouwing langs het tracé maar vooral ter hoogte van het dorpscentrum toeneemt aan densiteit.

In de ruime omgeving is nog maar in zeer beperkte mate archeologisch onderzoek verricht. Dit impliceert geenszins dat er geen verwachting is inzake het aantreffen van erfgoed. Ten zuiden van het onderzoeksgebied werd in de jaren '80 bij prospectie melding gemaakt van neolithische bewoning langs de vallei van de Krommedijkbeek. Deze bewoning zou een continuïteit hebben gekend tot in de bronstijd. Het rijke ensemble vondstmateriaal bevat onder andere gepolijste bijlen, pijlpunten, aardewerk en bronzen objecten. Daarnaast werden er eveneens aanwijzingen voor aanwezigheid in de Romeinse periode in kaart gebracht waaronder bouwmetaal en aardewerk. Bij recent onderzoek aan de Wontergemstraat ten oosten van de Dorpskern van Dentergem, werd een grote funeraire ruimte in kaart gebracht die vermoedelijk een continuïteit kende tussen de late bronstijd/vroege ijzertijd en de Romeinse periode. Dit indiceert mogelijk dat de oudere grafmonumenten nog lang zichtbaar waren in het landschap en dienden als ankerpunten voor de funeraire praktijken in jongere perioden. Verder ten westen, op hoger gelegen terrein langs de Krommedijkbeek, werden bij onderzoek enkele loopgraafsegmenten aangesneden uit WOI. Dit zijn zeer waarschijnlijk getuigen van de krijgsverrichtingen tijdens het Bevrijdingsoffensief in oktober 1918.

Concreet dient in de ruime omgeving zeer zeker uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefacten als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Ter hoogte van het geplande riolerings-tracé wordt bijkomend onderzoek echter weinig zinvol geacht. De kans dat onder de aanwezige weg of in de bermen nog artefactenconcentraties in-situ bewaard zijn wordt als minimaal ingeschat. Ook met betrekking tot bodemsporen wordt verder onderzoek langsheen het tracé als weinig zinvol ingeschat vanwege de lineaire vorm en de aangenomen mate van verstoring. Ter hoogte van de locatie waar het bufferbekken en de zone voor grondverbetering worden gerealiseerd kan verder onderzoek in functie van steentijdartefacten wel nog leiden tot mogelijke kenniswinst. Vanwege de beperkte oppervlakte van deze zones wordt verder onderzoek in functie van sporen hier evenzeer als weinig zinvol ingeschat. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek ter hoogte van deze zones de bodemopbouw en bewaringskansen te evalueren. Mochten plaatselijk bodemhorizonten bewaard zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactenconcentraties, dan dienen deze bemonsterd te

worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname wordt dit onderzoek aangevuld met waarderende archeologische boringen en/of testvakken.

1.2.2 Synthese Landschappelijk bodemonderzoek

In het kader van eventueel verder archeologische onderzoek dient een synthese te worden gemaakt naar de verwachting ten aanzien van het archeologisch erfgoed. De kans op het vinden van goed bewaarde in situ vindplaatsen van concentraties van steentijdvondsten wordt laag ingeschat in het oostelijk deel en matig ingeschat in het noordelijke deel. De oostelijke sector vertoont talrijke sporen van erosie die het archeologische potentieel van de steentijd vondstenconcentraties hebben beïnvloed. In de tweede sector, rondom boringen 5 en 6, heeft de Bw-horizont en een Bt-horizont op relatief grotere diepte wat indicatief is voor **een goede bewaring van het archeologisch potentieel voor steentijd vondstenconcentraties.**

Wat de jongere periodes betreft wordt op basis van het Bureauonderzoek reeds geconcludeerd dat het potentieel voor verder onderzoek naar archeologische sporenconcentraties te beperkt is om verder onderzoek te adviseren gezien de lineaire vorm van het projectgebied en de veronderstelde verstoringen; Op basis van het LBO worden inderdaad beduidende verstoringen geobserveerd, met name in het oostelijke deel van het projectgebied.

Er zijn geen interessante paleo-ecologische niveaus aangetroffen in de boringen.

1.2.3 Synthese Archeologisch booronderzoek

Een archeologische verwachting wordt hier ingeschat voor het archeologisch niveau in de top van de niveo-eolische afzettingen uit het Weichseliaan, met betrekking tot steentijdartefactenclusters.

Met betrekking tot steentijdartefactenclusters heeft het verkennend archeologisch booronderzoek geen eenduidige archeologische of paleo-ecologische indicator opgeleverd. Hierdoor is het te verwachten dat er bij de geplande werkzaamheden geen waardevolle behoudenswaardige steentijdartefactenclusters vernietigd zullen worden waardoor er ook geen verder onderzoek naar steentijd vondstenconcentraties dient plaats te vinden.

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van de interpretaties uit het verkennend archeologisch booronderzoek wordt het potentieel voor nuttige kennisvermeerdering door verder archeologisch vooronderzoek naar steentijd vondstenconcentraties geëvalueerd. Hieruit blijkt dat er in het projectgebied geen aanwijsbaar potentieel is voor verder onderzoek naar steentijd vondstenconcentraties. In navolging van het traject voor uitgesteld vooronderzoek uit de archeologienota (Willaert et al. 2024, Van Goidsenhoven 2024) werd enkel een vervolgonderzoek naar steentijd vondstenconcentraties geadviseerd die met huidig onderzoek als afgerond kan worden beschouwd. **Als gevolg wordt geen verder onderzoek geadviseerd en wordt het projectgebied vrijgegeven.**

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Goidsenhoven, W. (2024) *Archeologienota Meulebekesteeweg (Dentergem, West-Vlaanderen)*, Deel 2: Programma van Maatregelen, Sint-Michiels.

Willaert, A., De Baene, M., Cruz, F., Vergauwe, R. (2024) *Archeologienota Meulebekesteeweg (Dentergem, West-Vlaanderen)*, Deel 1: Verslag van Resultaten, Sint-Michiels.

KAARTMATERIAAL

/

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	2
--	---

